EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 15.11.2010
KOM(2010) 665 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní poľnohospodárskeho poradenského systému, ako sa vymedzuje v článkoch 12 a 13 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009

OBSAH

1. Úvod ... 3
2. Rámec EÚ pre PPS ... 4
2.1. Právny rámec ... 4
2.2. Podpora PPS z fondov rozvoja vidieka v rokoch 2007 – 2013 ... 4
3. Implementácia PPS členskými štátmi ... 5
3.1. Súčasný stav PPS v jednotlivých členských štátoch ... 5
3.2. Financovanie PPS ... 6
3.3. Hodnotenie PPS ... 6
4. Zlepšovanie PPS v budúcnosti ... 7
4.1. Objasnenie PPS a poľnohospodárskych poradenských služieb ... 7
4.2. Rozsah pôsobnosti PPS ... 8
4.3. Objasnenie úlohy poradcov PPS voči iným aktérom v oblasti krížového plnenia ... 8
4.4. Propagovanie PPS ... 9
4.5. Riadenie PPS ... 11
5. Záver ... 11

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní poľnohospodárskeho poradenského systému, ako sa vymedzuje v článkoch 12 a 13 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009

1. ÚVOD

Členské štáty majú povinnosť zriadiť pre poľnohospodárov systém na poskytovanie poradenstva o obhospodarovaní pôdy a správe poľnohospodárskych podnikov, ďalej len „poľnohospodársky poradenský systém“ (alebo „PPS“). PPS je hlavnou zložkou reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky (ďalej len „SPP“) z roku 2003 a mal sa zaviesť do roku 2007[1]. Uvedený PPS by mal prispieť k tomu, aby si poľnohospodári viac uvedomili toky surovín a poľnohospodárske procesy týkajúce sa životného prostredia, bezpečnosti potravín, ako aj zdravia a dobrých životných podmienok zvierat. Zaviedol sa v tom istom čase ako systém krížového plnenia, na základe ktorého sa podpora v rámci SPP v plnej miere vyplatí len poľnohospodárom, ktorí splnia určité požiadavky v súvislosti so životným prostredím, bezpečnosťou potravín, ako aj zdravím a dobrými životnými podmienkami zvierat. Na pomoc členským štátom pri zriaďovaní poľnohospodárskych poradenských služieb a na pomoc poľnohospodárom pri ich využívaní sú určené dve opatrenia patriace do politiky rozvoja vidieka. PPS je v prvom rade nástrojom, ktorým sa poľnohospodárom poskytuje pomoc pri plnení uvedených požiadaviek, a tým pri predchádzaní finančným sankciám podľa krížového plnenia.

Podľa článku 12 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009 musí Komisia zaslať Rade správu o uplatňovaní PPS, ku ktorej v prípade potreby pripojí vhodné návrhy. Práve toto je účelom tejto správy – informovať Európsky parlament a Radu o stave implementácie PPS a navrhnúť možné zlepšenia. Táto správa je vypracovaná najmä na základe informácií od členských štátov, ktoré poskytli formou dotazníka, a hodnotiacej štúdie, ktorá bola vypracovaná pre Komisiu[2]. PPS bol aj predmetom rozsiahlych diskusií s členskými štátmi na piatich seminároch o PPS, ktoré Komisia zorganizovala v rokoch 2006 – 2010. Témou týchto diskusií bol obsah, štruktúra, metódy a nástroje vnútroštátnych poradenských služieb.

Lehota na zriadenie tohto systému sa skončila 1. januára 2007. Keďže počiatočné obdobie trvalo od roku 2007 do roku 2009 a vzhľadom na zložitosť požadovaných informácií, nie je zatiaľ možné poskytnúť podrobnú analýzu kapacity vnútroštátnych poľnohospodárskych poradenských systémov ani služieb, ktoré poskytujú poľnohospodárom. Účelom tejto správy preto nie je ponúknuť vyčerpávajúci prehľad, ale poskytnúť základ pre diskusiu v Rade a Európskom parlamente v priebehu rokov 2010 – 2011.

---

1 Článok 13 – 16 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003.

2 http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/fas/index_en.htm.

2. RÁMEC EÚ PRE PPS

2.1. Právny rámec

Každý členský štát má na základe právnych predpisov povinnosť zriadiť vnútroštátny PPS, v rámci ktorého sa poľnohospodárom poskytuje poradenstvo. PPS musí prinajmenšom zahŕňať povinné požiadavky na hospodárenie a požiadavky týkajúce sa „dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu“ (Good Agricultural and Environmental Condition – GAEC) uvedené v článkoch 4 až 6 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009. Predmet poradenstva sa však neobmedzuje na normy krížového plnenia: Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že zahrnú aj iné otázky. Každý vnútroštátny PPS môžu prevádzkovať jeden alebo viaceré určené orgány alebo súkromné subjekty. Od kontroly zdravotného stavu SPP v roku 2008 sa každý členský štát môže (na základe objektívnych kritérií) slobodne rozhodnúť, ktoré kategórie poľnohospodárov budú mať prednostný prístup k PPS, a to bez akýchkoľvek ďalších kritérií ustanovených na úrovni EÚ.

Poľnohospodári využívajú PPS na dobrovoľnom základe a ostávajú zodpovední za svoje konanie na základe rady, ktorú dostali. V tomto zmysle PPS žiadnym spôsobom neovplyvňuje ich povinnosť a zodpovednosť, pokiaľ ide o dodržiavanie právnych požiadaviek. Právny rámec EÚ však uznáva, že poľnohospodári, ktorí požiadali o radu, sú si pravdepodobne viac vedomí toho, ako splniť právne požiadavky. Pri výbere poľnohospodárskych podnikov na účely inšpekcie sa môžu preto členské štáty rozhodnúť, že týchto poľnohospodárov budú považovať za poľnohospodárov predstavujúcich nižšie riziko.

Zvyšovanie povedomia poľnohospodárov o právnych požiadavkách EÚ je hlavným cieľom PPS. Poradenstvo sa preto musí jasne odlišovať od kontrol vykonávaných v rámci krížového plnenia alebo kontrol na zabezpečenie dodržiavania odvetvových právnych predpisov. V tejto súvislosti musia členské štáty zabezpečiť, aby prevádzkovatelia PPS neposkytovali žiadne osobné ani individuálne informácie ani údaje, ktoré získajú pri svojej poradenskej činnosti, iným osobám ako poľnohospodárovi, ktorý spravuje dotknutý poľnohospodársky podnik. Jediná výnimka z tohto pravidla je, ak prevádzkovatelia PPS zistia nejaké nezrovnalosti alebo porušenia, na ktoré sa vzťahuje povinnosť, ustanovená v právnych predpisoch EÚ alebo vo vnútroštátnych právnych predpisoch, informovať verejný orgán, najmä v prípade trestného činu.

2.2. Podpora PPS z fondov rozvoja vidieka v rokoch 2007 – 2013

PPS, ako sa ustanovuje v prvom pilieri SPP, možno financovať v rámci druhého piliera prostredníctvom dvoch opatrení[3].

Prvým opatrením je spolufinancovanie využívania poľnohospodárskych poradenských služieb poľnohospodármi. Cieľom je pomôcť poľnohospodárom niesť náklady vyplývajúce z využívania poradenských služieb na zvýšenie celkovej výkonnosti ich poľnohospodárskeho podniku. Tieto poradenské služby musia

[3] Články 24 a 25 a odôvodnenia 18 a 19 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

zahŕňať minimálne povinné požiadavky na hospodárenie, GAEC a normy bezpečnosti práce vyplývajúce z právnych predpisov EÚ. Táto podpora je obmedzená na 80 % oprávnených nákladov na poradenskú službu až do výšky najviac 1 500 EUR. Orgány a subjekty vybrané na účely poskytovania poradenských služieb musia mať vhodné zdroje (vrátane kvalifikovaného personálu, administratívnych a technických zariadení, skúsenosti v oblasti poradenstva a spoľahlivosti) s ohľadom na požiadavky krížového plnenia a normy bezpečnosti práce. Komisia vypracovala usmernenia týkajúce sa podmienok poskytovania pomoci a uprednostňovania určitých cieľových skupín, ako aj frekvencie poskytovania poradenstva, využívania verejných alebo neverejných poradenských subjektov a koordinácie a dohľadu týchto subjektov.

Druhým opatrením je spolufinancovanie zriaďovania poľnohospodárskych poradenských služieb. Členské štáty môžu poskytnúť klesajúcu pomoc počas najviac piatich rokov, aby pomohli pokryť náklady zriaďovania takýchto služieb.

3. IMPLEMENTÁCIA PPS ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

Aby mohla Komisia pripraviť túto správu, v januári 2009 zaslala členským štátom štruktúrovaný dotazník týkajúci sa organizovania a zriaďovania PPS v nich. Obsahoval napr. otázky o právnych ustanoveniach, o orgánoch zodpovedných za koordináciu, certifikáciu a kontrolu, o prednostných skupinách poľnohospodárov, o geografickej organizácii, počte a type poradenských orgánov, o ich špecializácii, počte poľnohospodárov, ktorí k nim majú prístup, a používaných metódach, o financovaní atď. Komisia položila členským štátom (ďalej len „ČŠ“) množstvo otvorených otázok týkajúcich sa problémov, s ktorými sa stretli, a ich návrhov pre budúci rámec PPS. Odpovede na tento dotazník poskytli údaje o implementácii v roku 2008. Tieto údaje a hodnotiacu štúdiu PPS, ktorú dala Komisia vypracovať v roku 2009, možno zhrnúť takto.

3.1. Súčasný stav PPS v jednotlivých členských štátoch

Vo väčšine členských štátov sa PPS stal plne funkčným až v roku 2008. Prípravné práce súvisiace so zriadením PPS (schvaľovanie právnych predpisov, zverejňovanie výziev na predkladanie ponúk, výber poradenských orgánov atď.) sa vykonávali v roku 2007. Asi v polovici členských štátov sa PPS zriadil ako osobitná služba, doplnková k existujúcim osvetovým službám. V ostatných prípadoch sa PPS prelínal s existujúcimi osvetovými službami.

PPS vo všeobecnosti (v 24 ČŠ) koordinujú a vykonávajú nad ním dozor verejné orgány. Poradenské orgány sa vyberajú prostredníctvom výziev na predkladanie ponúk (14 ČŠ) a určením súkromných (5 ČŠ) alebo verejných orgánov (5 ČŠ). Väčšina členských štátov určila ako hranicu minimálneho vzdelania poradcov na univerzitnú úroveň (BSc alebo MSc).

V 14 členských štátoch sa PPS sústreďuje výhradne na krížové plnenie, zatiaľ čo v ostatných krajinách poradenstvo zahŕňa širšie otázky ako konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov, vplyv poľnohospodárskych postupov na životné prostredie a podpora implementácie opatrení na rozvoj vidieka (napr. agroenvironmentálne záväzky).

Najrozšírenejšie prístupy, ktoré sa prijali v tejto súvislosti, boli individuálne poradenstvo v poľnohospodárskom podniku (všetky ČŠ okrem UK-Anglicka) a diskusie v malých skupinách v poľnohospodárskom podniku – pričom tento prístup často dopĺňal prvý. Počítačové informačné nástroje a kontrolné zoznamy pomohli poskytnúť poradenstvo v rôznych ČŠ. V 22 členských štátoch mali poľnohospodári prvý kontakt s PPS prostredníctvom telefonických liniek pomoci.

Doteraz nedošlo k výraznému uprednostňovaniu skupín poľnohospodárov, okrem počiatočnej povinnosti uprednostniť poľnohospodárov, ktorí dostávajú viac ako 15 000 EUR prostredníctvom priamych platieb. Niektoré ČŠ uviedli, že mali problémy pri kontaktovaní malých fariem. Počet poľnohospodárov, ktorí získali radu od PPS, bol v EÚ ako celku dosť obmedzený (okolo 5 % poľnohospodárov, ktorí dostávajú priame platby, bolo poskytnuté individuálne poradenstvo v roku 2008). Hlavnými užívateľmi PPS boli veľké poľnohospodárske podniky, ktorým už boli známe existujúce poradenské služby.

3.2. Financovanie PPS

Poľnohospodári mali k individuálnemu poradenstvu v poľnohospodárskom podniku bezplatný prístup (5 ČŠ), alebo čiastočne prispievali k nákladom daného poradenstva (20 % až 50 % celkových nákladov), alebo tieto náklady v plnej miere hradili (2 ČŠ).

Opatrenie, ktorým sa podporuje využívanie poradenských služieb poľnohospodármi, malo naplánovaných 20 ČŠ a vzťahovalo sa na 1 123 000 poľnohospodárov. Celkový rozpočet na roky 2007 – 2013 dosahuje výšku 870,5 milióna EUR, čo predstavuje 0,6 % celkových verejných výdavkov na rozvoj vidieka (RV), z ktorých sa 1,3 % minulo v prvých dvoch rokoch a ktoré sa vzťahovali na 12 250 poľnohospodárov.

Opatrenie, ktorým sa podporuje zriaďovanie riadiacich, podporných a poradenských služieb, malo naplánovaných 7 ČŠ, pričom 4 ČŠ (ES, MT, PT, IT) sa zamerali priamo na PPS. Rozpočet na roky 2007 – 2013 dosahuje výšku 172,9 milióna EUR, t. j. 0,1 % celkových verejných výdavkov na rozvoj vidieka, z ktorých sa 2 % minulo v prvých dvoch rokoch.

3.3. Hodnotenie PPS

Na základe záverov hodnotiacej správy PPS tento systém celkovo pomohol zvýšiť povedomie poľnohospodárov o tokoch surovín a poľnohospodárskych procesoch týkajúcich sa životného prostredia, bezpečnosti potravín, ako aj zdravia a dobrých životných podmienok zvierat. Individuálne poradenstvo s využitím kontrolných zoznamov sa považovalo za obzvlášť účinné, keďže ide o veľmi individualizovaný a štruktúrovaný spôsob poskytovania poradenstva. V niektorých členských štátoch predstavovalo zriadenie PPS dobrú príležitosť na premyslenie a zlepšenie širších poradenských a znalostných informačných systémov v poľnohospodárskom odvetví.

PPS pomohol poľnohospodárom splniť požiadavky krížového plnenia a to bolo pre poľnohospodárov hlavnou motiváciou na využívanie systému. Podpora prostredníctvom PPS takisto zvýšila zručnosti poľnohospodárov v oblasti finančného hospodárenia (účtovníctvo) a zlepšila vedenie účtovníctva, pokiaľ ide o povinnosti v súvislosti s krížovým plnením.

Celkovo je však účinnosť PPS stále obmedzená, keďže málo poľnohospodárov využilo ponúkané poradenstvo. Hodnotitelia vidia možnosť zlepšenia, keďže viac poľnohospodárov (až do 20 % tých, ktorí dostávajú priame platby) využilo PPS v členských štátoch, ktoré tento systém implementovali od roku 2005. V niektorých prípadoch predbežné financovanie poradenstva odradilo niektorých poľnohospodárov od využitia PPS.

Hodnotitelia považovali za základnú podmienku PPS to, že poľnohospodári EÚ by mali mať prístup k poradenstvu na dobrovoľnom základe, keďže prijatie rady je vo svojej podstate dobrovoľné v protiklade k povinným systémom kontroly/osvedčovania. Prostredníctvom PPS sa zatiaľ urobilo len málo na zlepšenie vnímania SPP poľnohospodármi EÚ. Poľnohospodári často chápali PPS ako systém zameraný výhradne na krížové plnenie a súvisiaci systém inšpekcií poľnohospodárskych podnikov, čo naň vrhalo negatívne svetlo. Boli však aj prípady, kde PPS uspel pri vybudovaní dôverného a účinného vzťahu medzi poľnohospodármi a poradcami. V hodnotiacej správe sa odporúča zachovať dobrovoľný koncept a celkovú flexibilnú architektúru PPS.

4. ZLEPŠOVANIE PPS V BUDÚCNOSTI

Na základe skúseností z týchto počiatočných rokov implementácie a na základe hodnotiacej štúdie podáva Komisia tieto návrhy na zlepšenie. Tieto návrhy môžu mať podobu usmernení (odporúčaní) pre členské štáty alebo môžu vyžadovať zmenu a doplnenie súčasných právnych predpisov EÚ.

4.1. Objasnenie PPS a poľnohospodárskych poradenských služieb

(1) Mali by sa objasniť pojmy „poľnohospodársky poradenský systém“ a „poľnohospodárske poradenské služby“. „Poľnohospodársky poradenský systém“ zahŕňa celkovú organizáciu a rôznych verejných a/alebo súkromných prevádzkovateľov, ktorí poskytujú „poľnohospodárske poradenské služby“ poľnohospodárovi v členskom štáte [článok 12 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009]. Existencia vnútroštátneho PPS zaručuje, že každý poľnohospodár môže požiadať o pomoc v súvislosti s aspoň základnými požiadavkami krížového plnenia v oblasti životného prostredia, verejného zdravia, zdravia zvierat a rastlín, dobrých životných podmienok zvierat a udržovania dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu, aj túto pomoc dostať. Je dôležité rozlišovať čo najjasnejšie medzi radou ako produktom poľnohospodárskeho poradenského systému a jednoduchým poskytovaním informácií poľnohospodárom. „Poľnohospodárske poradenské služby“ by mali posúdiť osobitnú situáciu poľnohospodára a nie len prezentovať všeobecné informácie. Poskytovanie informácií o požiadavkách krížového plnenia je už povinné podľa článku 4 ods. 2 nariadenia 73/2009.

(2) PPS je navrhnutý na pomoc nie len poľnohospodárom, ktorí dostávajú platby v rámci SPP, ale všetkým poľnohospodárom v Európskej únii vrátane (napr.) poľnohospodárov so zameraním na chov ošípaných, ktorí potrebujú poradiť v súvislosti so smernicou o dusičnanoch.

4.2. Rozsah pôsobnosti PPS

(3) Požiadavky krížového plnenia a iné povinnosti, ktoré majú príjemcovia spĺňať, by mali byť v rámci základného minimálneho rozsahu pôsobnosti PPS a jeho cieľov, pokiaľ ide o prvý aj druhý pilier. Poradenstvo PPS by tieto požiadavky malo primerane zahŕňať. PPS by mal v prvom rade pomáhať poľnohospodárom dodržiavať pravidlá.

(4) Povinné prvky, na ktoré sa má PPS vzťahovať v prvom aj druhom pilieri, by mali zahŕňať minimálne požiadavky na používanie hnojív a na používanie prípravkov na ochranu rastlín. Tieto požiadavky tvoria časť krížového plnenia poľnohospodárov, ktorí dostávajú agroenvironmentálne platby.

(5) PPS prostredníctvom svojho prvoradého zamerania na požiadavky krížového plnenia už zahŕňa mnohé postupy v súvislosti so zmenou klímy – postupy, ktorými sa znižuje vplyv poľnohospodárstva na klímu a ktoré pomáhajú poľnohospodárskym podnikom prispôsobiť sa meniacim sa a rôznorodejším klimatickým podmienkam[4]. Súčasné normy GAEC sú nevyhnutné na udržanie organického uhlíka v poľnohospodárskej pôde a na zabezpečenie jej udržateľného využívania. Môže však stáť za to zahrnúť do rámca PPS osobitnú akciu týkajúcu sa zmeny klímy napr. sledovanie osvedčených postupov a vykonávanie osobitných propagačných akcií v poľnohospodárskych podnikoch vrátane poskytovania poradenstva v oblasti technológií. Jedným spôsobom ako zabezpečiť, že ČŠ vytvoria takéto kapacity, by mohlo byť zahrnúť do právneho textu osobitný odkaz, ktorým by sa táto potreba zdôraznila. Poradcovia môžu byť veľmi nápomocní pri sumarizovaní osvedčených postupov a pri oboznamovaní poľnohospodárov s nimi. Zoznam osvedčených postupov by sa mohol zosumarizovať na úrovni EÚ. Poradcovia by mohli mať povinnosť absolvovať osobitnú odbornú prípravu zameranú na porozumenie a rozširovanie dôležitých poľnohospodárskych postupov týkajúcich sa zmeny klímy.

4.3. Objasnenie úlohy poradcov PPS voči iným aktérom v oblasti krížového plnenia

(6) Členským štátom by sa malo pripomenúť racionálne rozlišovanie medzi kontrolou (preverovaním a inšpekciou) a radou. Poradenstvo a kontroly sa musia od seba jasne oddeliť. V každom prípade je poľnohospodár zodpovedný za vlastné konanie.

(7) Je dôležité zachovať súčasné pravidlo, podľa ktorého by poradcovia za žiadnych okolností nemali odovzdať *jednotlivé* údaje z poľnohospodárskych podnikov inšpektorom. Aj keby sa tak stalo anonymne, predstavovalo by to porušenie dôvernosti. Poskytovanie inšpekčných údajov o jednotlivých poľnohospodároch poradcom má takisto tendenciu byť kontraproduktívne,

---

[4] Napr. norma na ochranu trvalých pasienkov, norma na striedanie plodín a medziplodiny, norma o minimálnom krytí pôdy, obmedzená orba v rámci minimálnych noriem hospodárenia s pôdou, normy o hospodárení so zvyškami plodín, normy o zachovávaní organickej hmoty v pôde a požiadavky podľa smernice o dusičnanoch, pokiaľ ide o používanie a skladovanie hnoja. Všetky uvedené požiadavky obmedzujú postupy, ktoré majú vplyv na úroveň emisií skleníkových plynov poľnohospodárskeho podniku. PPS ich zahŕňa prostredníctvom uprednostňovania požiadaviek krížového plnenia.

keďže sa tým môže zničiť nevyhnutná dôvera k poradcovi. Zo skúseností vyplýva, že členské štáty nie vždy plne pochopili tieto princípy.

(8) Poskytovanie *úhrnných* údajov z inšpekcií poľnohospodárskych podnikov poradcom by mohlo byť užitočné, ale nemalo by sa stať povinným. Ak poradca o ne požiada, aby mohol lepšie zamerať svoje poradenstvo, môže mu inšpekčný orgán odovzdať úhrnné údaje o napr. typoch nesúladu, ktorý sa najčastejšie vyskytol.

(9) Poradcovia PPS by nemali svoje úsilie obmedzovať na pomoc poľnohospodárom pri plnení ich faktických povinností vyplývajúcich z krížového plnenia, ale mali by takisto vysvetliť účel týchto povinností a súvisiacich politík, ako aj spôsob, akým prispievajú k udržateľnému poľnohospodárstvu. Poľnohospodár, ktorý rozumie logike stojacej za konkrétnymi povinnosťami, bude viac naklonený ich splniť.

(10) V oblasti poradenstva sa vynárajú nové témy a poľnohospodár bude požadovať pomoc s rozsiahlou škálou záležitostí – od ekonomických záležitostí po ekologické a po ochranu prírody. Poradcovia PPS nebudú schopní odpovedať na všetky otázky, ale mali by byť dobre informovaní a schopní konať ako „všeobecný lekár“ a v prípade potreby presmerovať poľnohospodárov k špecializovaným poradcom. Napríklad, keď poľnohospodár potrebuje nasmerovať, alebo preorientovať svoju produkciu a chce poradiť o poľnohospodárskych trhoch, poradca PPS by mal byť schopný skontaktovať poľnohospodára so službami špecializujúcimi sa na takéto oblasti, alebo ho nasmerovať smerom k zdrojom príslušných informácií napr. k produkčným údajom. Pre organické poľnohospodárstvo by sa dal odporučiť podobný prístup. Napr. poľnohospodári môžu potrebovať poradiť spôsob, ako prejsť na ekologickú výrobu, alebo poradiť v oblasti trhových príležitostí a lepších poľnohospodárskych postupov (pozri aj návrh 19). Orgány koordinujúce PPS by mali zohrávať dôležitú úlohu v poskytovaní podpory poradcom pri vytváraní siete, napríklad poskytovaním kontaktných údajov špecializovaných poradcov a uvádzaním oblastí, ktorým sa venujú.

4.4. Propagovanie PPS

(11) Rozsah pôsobnosti opatrenia o využívaní poľnohospodárskych poradenských služieb, ako sa vymedzuje v článku 24 nariadenia (ES) č. 1698/2005, by sa mal objasniť. Malo by sa jasne uviesť, že poľnohospodár nie je povinný prijať radu o každej požiadavke krížového plnenia, aby bol oprávnený na podporu za využívanie poľnohospodárskej poradenskej služby[5]. Tým by sa mala znížiť administratívna záťaž poľnohospodárov a administrátorov, ktorú toto opatrenie spôsobuje, ako aj náklady poľnohospodárov v tejto súvislosti. Poľnohospodár bude mať možnosť rýchlejšie požiadať o preplatenie svojej

[5] Súčasťou procesu zjednodušovania v roku 2009 boli diskusie o tom, či by sa poradenstvo spolufinancované z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) malo povinne vzťahovať na všetky oblasti krížového plnenia a normy bezpečnosti práce, ako sa ustanovuje v článku 24 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005. Ako súčasť procesu zosúlaďovania v septembri 2010 má Komisia v úmysle zmeniť a doplniť nariadenie Rady (ES) č.1698/2005 tak, aby sa toto opatrenie stalo flexibilnejším.

časti nákladov na poradenstvo, keďže už nebude povinné čakať, kým sa pokryjú všetky oblasti krížového plnenia. Orgány koordinujúce PPS a poradcovia by mali naďalej zameriavať nevyhnutnú pozornosť na povinnosti, ktoré sú kľúčovými otázkami PPS, keďže poľnohospodári žiadajúci o poradenstvo si nemusia vždy uvedomiť, že potrebujú poradiť obzvlášť v oblasti krížového plnenia.

(12) Rovnako povinné zahrnutie noriem bezpečnosti práce do opatrenia týkajúceho sa využívania PPS patriaceho do druhého piliera by malo byť flexibilné a obmedzené na príslušné prvky.

(13) Frekvencia využívania opatrenia o poľnohospodárskych poradenských službách by sa nemala regulovať. Členské štáty doteraz naprogramovali dve až tri poradenské služby na obdobie rozvoja vidieka v rokoch 2007 – 2013. Malo by sa jasne uviesť, že poľnohospodár môže požiadať o viac služieb napr. raz za rok. Flexibilita požadovania častejšieho poradenstva spolu s flexibilitou povinného rozsahu jednotlivých poradenských služieb, ako sa uvádza v návrhu (11), lepšie zameria a zatraktívni toto opatrenie. Náklady každej poradenskej služby sa znížia, keďže sa obmedzia na poskytovanie cielených rád v momente, keď to poľnohospodár skutočne potrebuje.

(14) Rozsah krížového plnenia sa od roku 2003 rozšíril. Zvýšili sa aj náklady a očakávanie toho, že poradenstvo PPS sa bude týkať viacerých oblastí, nie len krížového plnenia, sú vyššie ako v roku 2003, a to na základe nových výziev, akými sú zmena klímy, otázky vody, potreba zachovať biodiverzitu atď[6].. Členské štáty požadujú od EÚ, aby zvýšila rozpočet na poľnohospodárske poradenstvo. Výsledok návrhov (11) až (13) by mal vyhovieť tejto zvýšenej požiadavke: poľnohospodári budú môcť v rámci maximálnej pomoci vo výške 1 500 EUR na poľnohospodársku poradenskú službu[7] prijímať cielené poradenstvo častejšie a vo viacerých oblastiach.

(15) Komisia by rada zdôraznila, že PPS je dôležitý aj pre malých poľnohospodárov. Táto skupina v súčasnosti nemá možnosť riadne využívať služby PPS, napriek tomu sú však malí poľnohospodári aspoň tak dôležití ako iní, pokiaľ ide o to, že potrebujú dodržiavať predpisy a sú pravdepodobne nedostatočne informovaní o svojich povinnostiach. Navrhované opatrenia majú za cieľ riešiť aj tento bod, hoci členské štáty by mali byť proaktívne a pouvažovať nad spôsobom, ako sa zamerať na poľnohospodárov, ktorí si ešte nie sú vedomí svojej potreby poradenstva.

(16) Členské štáty by mali urobiť viac na propagáciu PPS napr. priložením zoznamu poradenských orgánov k formulárom žiadostí, ktoré zasielajú poľnohospodárom, alebo zariadením toho, aby inšpektori

---

6 Jednou z akcií, o ktorej sa uvažovalo v bielej knihe z roku 2009: „Adaptácia na zmenu klímy“ [KOM(2009) 147] je „preskúmať, nakoľko je poľnohospodársky poradenský systém vhodný ako prostriedok na skvalitnenie odbornej prípravy, prehĺbenie poznatkov a podporu prijímania nových technológií v záujme uľahčenia adaptácie“. Podrobnosti nájdete v Pracovnom dokumente útvarov Komisie GR AGRI pripojenom k bielej knihe: „Adaptácia na zmenu klímy: výzva pre európske poľnohospodárstvo a vidiecke oblasti [SEK(2009) 417].

7 Článok 24 nariadenia (ES) č. 1698/2005 a príloha I k uvedenému nariadeniu.

poľnohospodárskych podnikov dávali tento zoznam poľnohospodárom pri zistení akékoľvek porušenia predpisov.

(17) Aby sa zvýšila informovanosť poľnohospodárov o PPS, článok 4 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009 by mal zahŕňať povinnosť členských štátov poskytnúť uvedený zoznam poradcov PPS poľnohospodárom.

4.5. Riadenie PPS

(18) Komisia dôrazne odporúča, aby orgány koordinujúce PPS organizovali pre každého poradcu základnú a pravidelnú nadväzujúcu odbornú prípravu aspoň v súvislosti so všetkými otázkami krížového plnenia. Takáto odborná príprava by mala byť zameraná na súčasné povinnosti poľnohospodárov, ako aj na súvisiace politiky. Odborná príprava je obzvlášť potrebná v oblasti novej akcie, ktorou sa rieši napr. otázka zmeny klímy.

(19) Členské štáty by mali zosúladiť rôzne nástroje, ako sú poradenstvo, odborná príprava, poskytovanie informácií, osvetové služby a výskum, pričom by mali vziať do úvahy vlastnosti každého nástroja, ale integrovať ich súdržným spôsobom. Okrem toho informácie od poradcov o reálnej implementácii požiadaviek krížového plnenia by mohli obzvlášť využiť orgány riadiace PPS a krížové plnenie. Je preto dôležité, aby sa aktéri v oblasti krížového plnenia ako poradcovia, orgány koordinujúce PPS a orgány riadiace krížové plnenie navzájom podelili o znalosti reálnej implementácie požiadaviek krížového plnenia. Mohli by sa napr. s cieľom výmeny informácií pravidelne stretávať raz alebo dvakrát ročne.

(20) Na zabezpečenie súdržnosti medzi piliermi vykonávacie ustanovenie druhého piliera o vhodnej kvalifikácii personálu by sa v prípade poradcov PPS mohlo rozšíriť na pravidlá PPS[8] z prvého piliera.

(21) Členským štátom sa pripomína, že Komisia, hoci si nepraje prispievať k administratívnej záťaži, považuje za nevyhnutné hodnotiť a monitorovať PPS, najmä s ohľadom na rozhovory o budúcnosti PPS a opatrení v súvislosti s poľnohospodárskou poradenskou službou v rámci SPP po roku 2003. Takéto hodnotenie by nemalo viesť k nepotrebnej výmene údajov o záznamoch jednotlivých poľnohospodárskych podnikov ani k nadmernej administratívnej záťaži. Zabezpečenie účinnosti PPS prostredníctvom posúdenia kvantity a kvality poskytnutého poradenstva (napr. jeho užitočnosť a úroveň spokojnosti poľnohospodára) má však prvoradý význam.

5. ZÁVER

Vzhľadom na hodnotenie uvedené v tejto správe sa Komisia domnieva, že PPS je základným nástrojom úspešnej implementácie SPP. Poľnohospodári sú vo svojej snahe spĺňať právne

---

[8] Vykonávacími predpismi druhého piliera podľa článku 15 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006 sa uvádza, že spolufinancované poľnohospodárske poradenské služby „*majú primerané zdroje vo forme kvalifikovaného personálu*“. V usmerneniach k tomuto opatreniu sa uvádza, že kvalifikáciu personálu možno určiť minimálnou úrovňou vzdelania alebo osvedčovaním. Opatrenie druhého piliera o využívaní poľnohospodárskych poradenských služieb sa uplatňuje v 20 členských štátoch.

požiadavky EÚ týkajúce sa životného prostredia, bezpečnosti potravín, ako aj zdravia a dobrých životných podmienok zvierat podporovaní. PPS tým, že im pomáha s uvedenými požiadavkami krížového plnenia, pomáha poľnohospodárom predchádzať strate platieb v rámci SPP. Poľnohospodár, ktorý získa radu, skôr porozumie svojím povinnostiam v oblasti krížového plnenia, a preto bude skôr pripravený ich plniť.

Poradenské služby rozhodne nie sú v mnohých členských štátoch žiadnou novinkou, ale mohli sa poskytovať neúplným spôsobom. Tým, že sa zriadenie PPS stáva povinnosťou každého členského štátu, zákonodarca prijal strategickejší a ucelenejší prístup. Úsilie vynaložené v členských štátoch objasňuje dôležitosť úlohy, ktorú môžu tento systém a orgány koordinujúce PPS zohrávať pri pomáhaní poľnohospodárom porozumieť a implementovať pravidlá EÚ.

Počiatočná fáza vyžadovala značné úsilie, najmä od členských štátov, v ktorých bolo v minulosti dostupných len málo poradenských služieb, ak vôbec nejaké boli. Pre iné členské štáty bolo zriadenie PPS skôr otázkou skoordinovania existujúcich služieb, aby tak poskytli poľnohospodárom jediné kontaktné miesto, kam sa môžu obrátiť o radu v praktických otázkach.

Okrem toho sa so vznikajúcimi novými výzvami od roku 2003 zvýšili aj očakávania v spojitosti s poradenskými službami. PPS by mal preto proaktívne rozvinúť a zahrnúť otázky, ktoré sú nad rámec právnych požiadaviek podľa krížového plnenia.

Komisia preto členským štátom predkladá tieto odporúčania:

- Udržiavajte rozsah pôsobnosti PPS široký, ale s pravidlami, ktoré sa majú dodržiavať ako základný minimálny rozsah.

- Vyzdvihnite úlohu poradcu PPS ako „všeobecného lekára“, ktorý v prípade potreby presmeruje poľnohospodárov k špecializovaným poradcom.

- Použite úhrnné údaje z inšpekcií poľnohospodárskych podnikov, aby ste pomohli lepšie zamerať svoje poradenstvo, a zohľadnite pritom veľký význam dodržiavania dôvernosti údajov poradenstva. Poradca PPS by mal konať ako „všeobecný lekár“, pričom by mal komplexným prístupom prepojiť rôzne aspekty poľnohospodárstva. Nemal by poľnohospodárom vysvetliť len požiadavky EÚ, ale aj ich ciele a súvisiace politiky.

- Propagujte PPS prostredníctvom osobitných opatrení ako využitie vhodných príležitostí na odovzdanie zoznamu poradcov poľnohospodárom a zabezpečte, aby sa k nim dostali aj malé poľnohospodárske podniky.

- Zlepšite riadenie PPS a zabezpečte, že sa aktéri v oblasti krížového plnenia navzájom podelia o znalosti. Orgány koordinujúce PPS by mali zvýšiť súlad medzi rôznymi nástrojmi, ako sú poradenstvo, odborná príprava, poskytovanie informácií, osvetové služby a výskum. Hodnotiť a monitorovať PPS je veľmi dôležité.

Komisia sa ďalej domnieva, že sú potrebné tieto akcie:

- Objasniť pojem „PPS“ a „poľnohospodárske poradenské služby“ a jasne pritom rozlišovať medzi radou a jednoduchým poskytovaním podrobných informácií, ako aj zabezpečiť, že PPS bude zameraný na všetkých poľnohospodárov EÚ.

- Do rámca minimálneho rozsahu pôsobnosti PPS zahrnúť minimálne požiadavky na používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín, ako sa ustanovuje vo vnútroštátnych právnych predpisoch, a zdôrazniť potrebu osobitnej akcie týkajúcej sa zmeny klímy.

- Vysvetliť úlohu poradcov PPS voči iným aktérom v oblasti krížového plnenia, pričom odporučiť jasné oddelenie poradenstva a inšpekcií poľnohospodárskych podnikov.

- Propagovať PPS prostredníctvom zavedenia flexibility obsahu a frekvencie využívania opatrenia o poradenstve a uložením povinnosti členským štátom poskytnúť zoznam poradcov PPS poľnohospodárom.

- Zlepšiť riadenie PPS vyžadovaním toho, aby poradcovia mali vhodnú kvalifikáciu a pravidelnú odbornú prípravu, pričom túto odbornú prípravu organizujú koordinujúce orgány PPS.

Uvedené akcie môžu viesť k legislatívnym zmenám v balíku po roku 2013.